Van: Philip Helmer <philip.helmer@vughtparticipeert.nl>
Verzonden: zondag 9 oktober 2022 20:52
Onderwerp: Fwd: Witboek 'Participatie in Vught 2022'

Let op: Deze mail komt van buiten de gemeente Vught. Help mee om de gemeente Vught veilig te houden en denk na voordat je op een link klikt of een bijgevoegd bestand opent.

Geachte heer/mevrouw,

Bijgaand witboek 'Participatie in Vught 2022' hebben wij aangeboden aan het gemeentebestuur met de uitnodiging hierover in gesprek te komen.

Het nieuwe gemeentebestuur is in 2021 aangetreden met het streven naar een nieuwe bestuurscultuur en versterkte participatie. De Vereniging VughtParticipeert heeft dit zeer toegejuigd en kijkt nu na 1,5 jaar terug op de resultaten.

9 Participatieprocessen zijn in verschillende mate onderzocht en daaruit kunnen een aantal conclusies en aanbevelingen worden afgeleid.

Dit witboek is vooraf in concept aan het gemeentebestuur aangeboden om feitelijke onjuistheden te voorkomen. De conclusies en aanbevelingen zijn gedaan door VughtParticipeert in samenwerking met de bij deze 9 participatieprocessen betrokken inwoners.

Dit is een uitnodiging tot dialoog met het gemeentebestuur, gemeenteraad en andere partijen. Graag zijn wij bereid dit witboek en aanbevelingen daarbij nader toe te lichten.

Het uiteindelijke doel is te komen tot een permanent proces van verbetering van het participatieproces, een doel waarvoor de Vereniging VughtParticipeert zich nadrukkelijk zal inspannen.

Met vriendelijke groet,

A. Philip M. Helmer (voorzitter)

Mobiel: +31 621 888 701
Mail: philip.helmer@vughtparticipeert.nl

Word lid van VughtParticipeert en doe mee!

Begin doorgestuurd bericht:

Van: Philip Helmer <philip.helmer@vughtparticipeert.nl>
Onderwerp: Witboek 'Participatie in Vught 2022'
Datum: 9 oktober 2022 om 20:39:13 CEST
Aan: "Potters, Fons" <f.potters@vught.nl>
Kopie: bestuur@vughtparticipeert.nl, Gemeente Vught <bestuur@vught.nl>

Geachte heer Potters, beste Fons,

Zoals aangekondigd, sturen wij hierbij de definitieve versie van het witboek 'Participatie in Vught 2022'.

Zoals ook gisteren toegelicht op Novo3, is dit een uitnodiging tot dialoog met het gemeentebestuur, gemeenteraad en andere partijen. Graag zijn wij bereid dit witboek en aanbevelingen daarbij nader toe te lichten.

Het uiteindelijke doel is te komen tot een permanent proces van verbetering van het participatieproces, een doel waarvoor de Vereniging VughtParticipeert zich nadrukkelijk zal inspannen.

Met vriendelijke groet,

A. Philip M. Helmer (voorzitter)

Mobiel: +31 621 888 701
Mail: philip.helmer@vughtparticipeert.nl

Word lid van VughtParticipeert en doe mee!

Witboek

‘Participatie gemeente Vught 2022’

Uitgebracht door de Vereniging VughtParticipeert 8 oktober 2022

Witboek
‘Participatie gemeente Vught 2022’

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 2

Inleiding 4

Samenvatting voor de inwoners van de gemeente Vught 5

Doel van dit witboek 5

Onderwerpen en Werkwijze 6

Fundamentele rechten van de inwoner 6

Samenvatting observaties en conclusies 7

Onze aanbevelingen 7

- Geef participatie een plek in het proces 7
- Anders werken voor betere participatie 8

Consequenties voor de werkwijze van de Vereniging VughtParticipeert 10

Volgende stappen 10

Participatie-ervaringen vanaf 2021 11

- De Wieken 11
- Hart van de Baarzen 13
  - De uitgangssituatie 13
  - Het participatietraject 13
  - De rol van de gemeente als initiatiefnemer 14
  - De positie van de gemeenteraad 14
  - Leerpunten Hart van de Baarzen 15
- Kampdijklaan 16
  - Kampdijklaan 2025 16
  - Ervaringen met participatie 17
  - Beleid snelfietsstraat 17
  - Projecten overzicht 17
  - Opknippen in projecten 18
  - Rol klankbordgroep 18
  - Gemeente en inwonersinitiatief 18

Wolfskamerweg 19
Mobiliteitsvisie 20
Hotel Van der Valk 21
Omlegging riolering Loonsebaan vanwege fietstunnel 23
Theater de Speeldoos 23

1. Inleiding

Sinds haar oprichting in 2019 ijvert de Vereniging VughtParticipeert voor transparantie, participatie en zuivere besluitvorming.

Met het aantreden van het nieuwe gemeentebestuur in 2021 was participatie het sleutelwoord. In het coalitieakkoord 2021 staat onder ‘Bestuurlijke Vernieuwing’ het volgende:

“Wij willen komen tot een hervorming van de manier waarop de gemeente bestuurd wordt. Niet voor niets zetten wij dit vooraan in ons coalitieakkoord. Het is een nieuwe, stevige ambitie en het is de randvoorwaarde voor alle beleidsterreinen die hierna worden beschreven.

Elementen van de bestuurlijke vernieuwing die wij voorstaan zijn:

- Meer en betere burgerparticipatie.

- Een andere werkwijze van het college.

- Vernieuwing van de communicatie.

- Verbetering van de bestuurscultuur.”

Onder Burgerparticipatie lezen wij in het coalitieakkoord:

“Wij vinden dat de inwoners door het college eerder en beter moeten worden betrokken bij het gemeentelijke beleid en de uitvoering. Daarbij moet vooraf duidelijk zijn wanneer en waarover inbreng mogelijk is en het college moet achteraf verantwoorden hoe het de inbreng van de inwoners heeft afgewogen. We willen dat het college laat blijken dat ze deze burgerbetrokkenheid belangrijk vindt. Dus niet alleen goede processen, maar ook een uitnodigende houding, echt luisteren, tonen dat Vught zijn inwoners serieus neemt.”

“De gemeente bepaalt voorafgaand aan het participatieproces wat er aan opgaven en aan kaders wordt meegegeven. Soms is er veel ruimte voor burgerbetrokkenheid, soms heel weinig.”

Deze kaders kunnen leidend zijn voor het participatieproces, maar kunnen de fundamentele rechten van de inwoner op bezwaar en beroep niet verhinderen. Er moet dus een middenweg worden gevonden tussen de manier van participeren zoals de gemeenteraad dat wenst te besluiten, de constructieve wijze waarop, al dan niet georganiseerde, inwoners willen bijdragen en de fundamentele rechten van een inwoner.

Door deze zaken bij elkaar te brengen, wordt de kans groter dat de gevoelde participatie een tevredenstellend resultaat heeft opgeleverd en wordt de kans kleiner dat een enkeling toch zijn basisrechten op bezwaar en beroep zal opeisen. Door meer energie te stoppen in participatie zal er mogelijk minder energie moeten worden besteed aan verzet en conflict.

Leeswijzer: de term ‘burger’ wordt in generieke zin gebruikt, waar sprake is van betrokkenheid binnen participatieprocessen wordt de term ‘inwoner’ gebruikt.

2. Samenvatting voor de inwoners van de gemeente Vught

Het nieuwe gemeentebestuur is in 2021 aangetreden met het streven naar een nieuwe bestuurscultuur en versterkte participatie. De Vereniging VughtParticipeert heeft dit zeer toegejuigd en kijkt nu na 1,5 jaar terug op de resultaten.

9 Participatieprocessen zijn in verschillende mate onderzocht en daaruit kunnen een aantal conclusies en aanbevelingen worden afgeleid. De belangrijkste zijn:

- zorg ervoor dat het participatieproces onafhankelijk is en niet gestuurd wordt door een dominante partij
- zorg voor duidelijke kaders vooraf en geef een mandaat voor een bindend advies waaraan men zich wil houden
- notuleer de inbreng van de deelnemers en publiceer de notulen binnen 1 week
- maak transparant en toegankelijk welke projecten te verwachten zijn en welke lopen, maakt duidelijk wat de kaders, resultaten, ontwerpen, concepten, besluiten, moties, projectstatus en beslissingsmomenten zijn
- agendeer de voortgang van de participatieprocessen voor de gemeenteraadsvergaderingen
- maak langetermijn visies voor verschillende domeinen in samenwerking met betrokken en deskundige inwoners en evalueer de voortgang hiervan jaarlijks.

Dit witboek is vooraf in concept aan het gemeentebestuur aangeboden om feitelijke onjuistheden te voorkomen. De conclusies en aanbevelingen zijn gedaan door VughtParticipeert in samenwerking met de bij deze 9 participatieprocessen betrokken inwoners.

Tenslotte heeft VughtParticipeert haar eigen functioneren geëvalueerd op basis van de aanbevelingen en maatregelen zijn ingeleid.

3. Doel van dit witboek

Het nieuwe gemeentebestuur is voortvarend gestart met diverse participatieprocessen. Hieruit spreekt duidelijk de wil om invulling te geven aan hetgeen hierover in het coalitieakkoord is vastgelegd.

Dit witboek geeft een eerste terugkoppeling op de resultaten na ruim 1,5 jaar nieuwe bestuurscultuur en burgerparticipatie. Daarvoor heeft VughtParticipeert deelnemers aan verschillende participatieprocessen gevraagd hun ervaringen op te schrijven. Deze ervaringen zijn onderling met elkaar gedeeld om te komen tot een aantal aanbevelingen.

Deze aanbevelingen hebben tot doel het recht op participatie en de noodzakelijke instrumenten, die moeten worden ingericht en aangeboden om de invulling van participatie, voor alle partijen onafhankelijk, eenvoudiger en effectiever maken.

Het onderliggende doel is een structuur te creëren waarin transparantie, participatie en zuivere besluitvorming de norm zijn en de inwoner overtuigd is goed te zijn geïnformeerd, heeft kunnen meedoen bij het komen tot keuzes en vertrouwen heeft in de manier waarop tot besluiten is gekomen: de gevoelde participatie.

4. Onderwerpen en Werkwijze

Per participatieproces zijn door diverse deelnemers observaties en ervaringen gedocumenteerd. De observaties zijn samengevat en waren de voeding voor een discussie met als resultaat een aantal conclusies en aanbevelingen.

Deze conclusies en aanbevelingen waren ook aanleiding voor de Vereniging VughtParticipeert haar eigen werkwijze en rollen te beschouwen.

5. Fundamentele rechten van de inwoner

Iedere 4 jaar verkiest de inwoner haar vertegenwoordigers op basis van partijprogramma’s, toezeggingen en verwachtingen. Deze toezeggingen vormen de basis voor een coalitieakkoord waarin mogelijk niet alle partijverwachtingen konden worden waargemaakt. Daarna besturen de vertegenwoordigers de samenleving waarbij besluiten worden genomen die vaak niet in detail in de partijprogramma’s waren beschreven.

Daarom heeft de inwoner naast het kiesrecht ook het recht op openbaarheid van bestuur (transparantie), betrokkenheid (participatie) en recht op bezwaar en beroep. Transparantie is essentieel voor het (tijdig) kunnen volgen van de ontwikkelingen, participatie om eigen meningen te laten meenemen in de besluitvorming en bezwaar en beroep als de inwoner van mening is dat het participatieproces niet correct is verlopen, belangen onvoldoende zijn meegewogen of de besluitvorming niet transparant was.

Waar transparantie en participatie goed worden ingevuld, zal de noodzaak voor bezwaar en beroep afnemen. Het verminderen van de noodzaak voor bezwaar en beroep kan een belangrijke bijdrage zijn aan het versnellen van de besluitvorming en het verbeteren van de tevredenheid van de inwoner over de besluitvorming.

Nu kan geen omelet worden gemaakt zonder een ei te breken en kunnen niet altijd alle wensen worden gehonoreerd, echter het doorlopen van een transparante participatie kan bijdragen aan de acceptatie van besluiten, ook als deze niet 100% aansluiten op de eigen wensen.

Het afdwingen van rechten door de inwoner zou eigenlijk alleen in uitzonderingssituaties noodzakelijk moeten zijn; het is mogelijk een teken dat het participatieproces onvoldoende heeft gefunctioneerd. Daarom is het in het belang van alle partijen dat participatie tevredenstellend verloopt.

De nieuwe omgevingswet voegt diverse wetten samen en heeft tot doel de besluitvorming eenvoudiger te maken. De omgevingswet wil niet alleen meer ruimte bieden voor initiatieven uit de samenleving, processen versimpelen en versnellen, maar ook de omgeving, in een vroegtijdig stadium, betrekken bij de veranderingen die daarin plaatsvinden.

Hiermee is ook de invoering van de nieuwe omgevingswet een goede aanleiding te werken aan het versterken van participatie en transparantie, twee basisrechten van de inwoner.

6. Samenvatting observaties en conclusies

- de gemeente is voortvarend begonnen en er zijn diverse participatie-processen gestart
- vooraf wordt soms te weinig nagedacht over de inrichting van het proces, wat het doel is, wat en wie daarvoor nodig zijn en wat de doorlooptijd is om alle stappen van participatie in de planning onder te brengen
- vooraf is het doel van het participatieproces voor de deelnemers niet altijd duidelijk
- ingehuurde externe deskundigen hebben vaak nauwelijks kennis van de situaties in Vught
- interne medewerkers hebben nog te weinig ervaring met participatie en er is een moeizame balans tussen internen en externen. Dat belemmert de continuïteit en voortgang
- plannen uit het verleden bevatten ‘onbeweeglijkheden’, vaststaande gegevens die het gevolg zijn van eerdere besluiten, waarover dientengevolge niet mag worden gesproken. Herstarten en heroverwegen is soms effectiever dan doorduwen
- inwoners gedragen zich soms egoïstisch vanuit eigen belang (mediation is soms nodig) de gemeente redeneert te vaak vanuit de macht of wat al vastligt.
- zet goede ontwerpers in die kunnen laten zien wat de gevolgen van te maken keuzes zijn en mogelijke alternatieven laten zien in een actief ontwerpproces
- de gemeenteraad moet zich laten informeren en in beginsel op de achterhand blijven.

7. Onze aanbevelingen

7.1. Geef participatie een plek in het proces

Het doel van participatie is om het gemeentelijk beleid, dat tot uiting komt in projecten, efficiënt uit te voeren én tegelijk met veel draagvlak en de waardering van betrokkenen die het raakt. Om dit realiseren is de aanbeveling om participatie als een zelfstandig proces vorm te geven. Een proces dat ‘communiceert’ met andere processen in de gemeentelijke werkomgeving. Dat voorkomt onduidelijkheid en vermenging van doelen en verwachtingen.

De volgende processen kunnen onderscheiden:

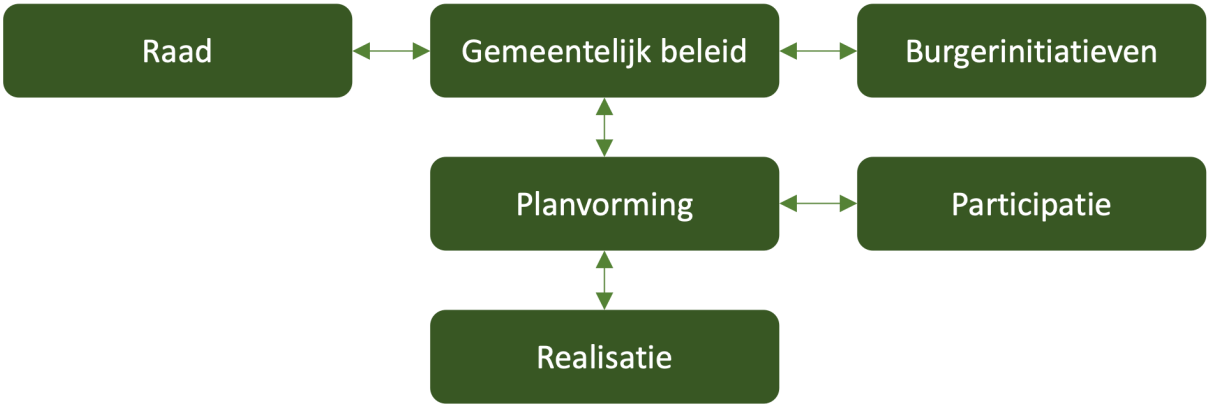

In hoofdlijnen komt het erop neer dat de gemeente via de normale gang blijft werken met dat verschil dat inwoners en belanghebbenden inbreng kunnen leveren op het proces van beleid tot realisatie, zonder dat het de verantwoordelijkheid van de gemeente als instituut wegneemt. Wel vraagt het op onderdelen om anders werken door de gemeente.

7.2. Anders werken voor betere participatie

Op onderdelen in het totale proces doen we onderstaande aanbevelingen:

- Raad
  - De gemeenteraad besluit over het Participatiebeleid en de benodigde middelen
  - De gemeenteraad is in het participatieproces ook een deelnemer als alle andere
  - Tijdens een lopend participatieproces (project) neemt de gemeenteraad geen procesverstorende besluiten
  - Moties en discussies vanuit de gemeenteraad over een lopend of startend participatieproces maken onderdeel uit van de documentatie van het project
- Gemeentelijk Beleid
  - Zorg voor transparantie en maak inzichtelijk welk bovenliggend beleid en/of projecten van bijvoorbeeld provincies en rijk van toepassing zijn en wat dit voor Vught en dit project betekent
  - Richt een Klankbordgroep Participatie op voor vraagstukken en jaarlijkse evaluatie van deze aanbevelingen
  - Onderzoek hoe om te gaan met lopende of vastzittende projecten en met (verouderd) beleid uit het verleden
- Burgerinitiatieven
  - Wijs een aanspreekpunt aan voor burgerinitiatieven zodat afstemming en verwachtingsmanagement in goede banen loopt
  - Verstrek een mandaat aan de participatie voor een dwingend advies aan de gemeenteraad

    - Richt een klankbordgroep in voor verschillende onderwerpen (denk aan: stedenbouwkunde, energie, sociaal beleid, cultuur, verkeer) met deskundige vrijwilligers die in Vught wonen en willen meedenken over een meerjaren visie en zo nodig adviseren in probleemsituaties tijdens het participatieproces
- Planvorming
    - Zorg voor een breed draagvlak tijdens het participatieproces
    - Voorkom dat partijen en deelnemers tussentijds wisselen om continuïteit en snelle doorstroming te borgen en informatieverlies te voorkomen
    - Werk gebiedsgericht met een brede context om te voorkomen dat participatieprocessen te nauw als project worden ingericht en meer zijn gericht op integraal beleid, zodat inbreng van inwoners makkelijker een plek kan krijgen
- Professionele ondersteuning burgerinitiatieven
    - De nu geldende Code Participatie van Rijkswaterstaat gaat verder: een zinnige alternatieve, door burgers aangedragen, oplossing moet dezelfde professionele ondersteuning krijgen als het voorkeursalternatief van de overheid
- Participatie
    - Ontwikkel een leidraad Participatie en zorg voor een team van deskundigen om het proces in goede banen te leiden; dit geldt zowel voor de betrokken ambtenaren als voor de betrokken inwoners en richting belanghebbenden
    - Start een participatie altijd met een ‘keukentafel’ gesprek met alle betrokkenen; denk hierbij ruimtelijk (impact van het project op een gebied) en belangen (belangenorganisaties of bedrijven)
    - Stem vooraf het participatieproces en tijdsplanning met betrokkenen vast en stel vast hoe overige belanghebbende worden geïnformeerd
    - Zorg dat alle documentatie én het proces met milestones voor iedereen makkelijk vindbaar en toegankelijk zijn (bv platform zoals wijinvught.nl aangevuld met alle project- en gemeentelijke documentatie)
    - Zorg voor een onafhankelijke voorzitter en verslaglegging van alle bijeenkomsten en publiceer deze binnen één week
    - Rond het participatieproces duidelijk af met een zelfstandige rapportage, advies aan de gemeenteraad en een ‘feestje’; publiceer de rapportage.

8. Consequenties voor de werkwijze van de Vereniging VughtParticipeert

Op basis van de observaties heeft de Vereniging VughtParticipeert een aantal conclusies getrokken en vastgesteld op welke wijze zij een bijdrage wil leveren aan de verbetering van het participatieproces, met als doel de gevoelde participatie te verhogen. Onze bijdragen zullen zijn:

- dat wij het participatieproces willen helpen verbeteren en bij de besluitvorming over het participatiebeleid duidelijker betrokken zijn
- dat wij actief transparantie willen stimuleren, binnenkort in combinatie met de aanstaande Omgevingswet
- dat wij door inwoners aangedragen onderwerpen ondersteunen door situationeel relevante expertise en betrokkenheid helpen ontwikkelen
- dat wij initiatieven voor het ontwikkelen en bewaken van langetermijn visies willen ondersteunen en zo nodig initiëren
- dat wij willen waken voor een te kritisch imago door constructieve bijdragen te (blijven) leveren.

Hierbij onderscheiden wij volgende taken voor VughtParticipeert:

1. Transparantie: Constructieve rol aan begin door kwalitatieve impulsen van betrokken vrijwilligers (zoals dit witboek Participatie)
2. Participatie: Proces ondersteunende rol tijdens het proces (ervaren deelnemers leveren voor participatie) en eventueel coördinatie van verschillende beroepspartijen
3. Zuivere besluitvorming: Waakhond voor de onafhankelijkheid van de participatie en voor de kwaliteit aan het einde van het proces
4. Evaluatie participatieproces: Jaarlijkse beoordeling van het participatieproces en publicatie van de bevindingen en aanbevelingen.

9. Volgende stappen

Met dit witboek bieden wij een startpunt voor de discussie waaraan iedereen moet kunnen deelnemen. Hierbij is de gemeente een van de deelnemers, naast inwoners en belangenorganisaties. VughtParticipeert meldt zich hierbij voor deelname en biedt aan deze discussie te begeleiden. Doel is het om de inwoners beter te betrekken en te komen tot betere resultaten, zuivere en gedragen keuzes en gevoelde participatie.

10. Participatie-ervaringen vanaf 2021

Observaties en ervaringen zoals in dit witboek, zijn beschreven vanuit de deelnemer en mogelijk subjectief en incompleet. Desalniettemin geven deze uiting aan de gevoelde participatie en haar tekortkomingen en verbeteringspotentieel. Daarom zijn de aanbevelingen waardevol en bieden een goede basis van een brede discussie over het verbeteren van de participatie.

Individuele observaties zoals genoemd in de onderzochte participatieprocessen zullen in de verschillende processen aan de orde gesteld kunnen worden. Dit witboek is niet bedoeld om deze observaties buiten deze participatieprocessen ter discussie te stellen.

10.1. De Wieken

Allereerst een terugblik: In 2017 is in overleg met inwoners en winkeliers de “Ontwikkelvisie Vught Zuid opgesteld” en door de raad vastgesteld. Daarin was een herinrichtingsplan opgenomen voor het Moleneindplein dat is uitgevoerd en bevat een ontwikkelvisie voor het gebied De Wieken. Dat gebied omvat o.a. de sporthal en de vrijgekomen Willibrordusschool en Lidwinaschool. In 2016 had de gemeente zelf, zonder enige vorm van participatie, de “Ontwikkelingsrichting Vught Centrum Zuid” opgesteld. Die is vervolgens afgeschoten omdat elk draagvlak ontbrak. Op voorstel van de inwoners heeft de gemeente toen een landschapsarchitect aangetrokken om met alle betrokkenen een gezamenlijk gedragen visie op te stellen. In een aantal ontwerpsessies is binnen enkele maanden een gezamenlijk gedragen visie opgesteld waarbij de gemeente op de achterhand bleef en dit proces faciliteerde. Dit tot ieders tevredenheid. De raad heeft die visie vervolgens ongewijzigd vastgesteld.

De lering die hieruit getrokken kan worden:

- Een dergelijke ontwerpproces, geleid door een inhoudelijk projectteam van deskundigen met een actieve betrokkenheid van inwoners met elke 2 a 3 weken een bijeenkomst, kan snel tot een gedragen resultaat leiden waarbij de gemeente niet de leiding neemt maar het proces faciliteert.

Daarna ging het mis: De verwachting was dat de visie vervolgens met alle betrokkenen verder zou worden uitgewerkt in een stedenbouwkundig plan. Maar dat gebeurde niet. We hoorden enkele jaren niets meer. Ook na herhaaldelijk bellen door deze en gene kwam er geen informatie beschikbaar. Er was geen aanspreekpunt bij de gemeente en de wethouder reageerde niet. Tot begin 2021 we via via het bericht kregen dat het gemeentebestuur zonder enige terugkoppeling enkele besluiten had genomen over het vervolg wat te lezen was in een raadsinformatiebrief. Op aandringen van de inwoners kregen we in november 2021 van B&W een bewonersbrief over wat er besloten was. De ontwikkeling van deelgebieden was toegewezen aan diverse partijen en er was een tender uitgezet voor de ontwikkeling van de Willibrordusschool. Ook nu weer kwamen de omwonenden in verzet. Ook bleken er diverse onderzoeksrapportages te zijn (bodem, cultuurhistorie, Flora en Fauna) die niet gedeeld werden met de inwoners

Dat resulteerde er in dat het nieuw aangetreden college vervolgens alle plannen terugtrok en er een nieuwe start is gemaakt.

Leermoment:

- Het is belangrijk participanten periodiek te informeren over de verdere ontwikkelingen en geen besluiten te nemen waar inwoners mee worden overvallen.
- Deel resultaten van onderzoeken met alle betrokkenen en ben daar open in.

Een nieuwe start: Gemeente trok een externe projectleider aan om het proces weer op gang te brengen. Al snel bleek dat deze met één ambtelijke ondersteuner dit project niet kon trekken. Samen met deze projectleider, die daar voor open stond, heb ik besproken dat er een echt projectteam moet komen wil dit project slagen. Er is vervolgens een stedenbouwkundig bureau aangetrokken (AvecoDeBondt) met een ervaren stedenbouwkundige (NN, naam bij VughtParticipeert bekend) en bureaumedewerkers bieden daarbij ondersteuning en heel belangrijk: er wordt gezorgd voor een onafhankelijke verslaglegging van alle bijeenkomsten.

Dit proces startte aanvankelijk traag maar kwam daarna in een versnelling. In enkele maanden zijn er meerdere bijeenkomsten geweest met alle betrokken waarbij iedereen zijn belang/plannen/ideeën naar voren heeft gebracht en de ontwerpers elke keer dat vertaalde in ruimtelijke plannen/mogelijkheden die besproken werden.

In dat proces waar zowel inwoners als initiatiefnemers met hun architecten aan deel namen, is deels het vertrouwen herwonnen, meer begrip voor elkaars belangen ontstaan en zijn ruimtelijke mogelijkheden en onmogelijkheden inzichtelijke gemaakt. We zijn er nog niet maar het lijkt te lukken om tot een gezamenlijk gedragen plan te komen. Indien nodig worden door het gemeentebestuur tussentijds beslissingen genomen (b.v. over de locatie van de ZOED) of duidelijkheid gegeven over de procedures e.d.

Lopende dit proces heeft de gemeente een participatieplan opgesteld met daarin de deelnemende partijen en de spelregels. Dat is vastgesteld door de raad. Opmerking: Vreemd dat de raad dit moet vaststellen. Het is voldoende dit alleen ter kennisname te brengen waarbij dit plan indien nodig door de deelnemers kan worden aangepast.

Leermomenten:

- Denk vooraf goed na over de inrichting van het planproces. Wat en wie is nodig. Vorm een integraal projectteam en wie moeten daar deel van uitmaken?
- Voorkom te veel wisselingen van personen gedurende het project en zorg dat het niet te lang gaat duren.
- Welke rol wil de gemeente vervullen: een faciliterende rol met een zelfstandig projectteam waarin de gemeente ambtelijk is vertegenwoordigd voorkomt onnodige tegenstellingen. Het bestuur blijft in het begin op de achterhand en neemt pas besluiten als dat, mogelijk tussentijds, nodig is.
- Zorg voor een onafhankelijke verslaglegging.

- Richt een open website in waarop alle relevante documenten te vinden zijn. Ook anderen kunnen daarin posten. Met de site “WijinVught.nl” is t.a.v. De Wieken een goede aanzet hiermee gemaakt in beheer van de gemeente.
- Breng alle partijen met elkaar in gesprek zodat er begrip kan ontstaan voor elkaars belangen. Gebruik niet alleen tekst en woorden maar breng ruimtelijk in beeld wat kan en niet kan en waarom.
- Een open mind is noodzakelijk en blijf elkaar regelmatig informeren over de voortgang. Luister echt naar elkaar, vraag door, geef deelvragen en problemen echt aandacht anders wordt dat later toch een probleem en creëer je tegenstand.

De Wieken is een leerproces geweest voor participatie. Momenteel loopt dat naar mijn mening naar tevredenheid. Er is een open en toegankelijk proces ontstaan en men heeft elkaar leren kennen en begrijpen. De ontwerpers stellen nu in de vakantieperiode een stedenbouwkundig plan op. Begin september wordt dat nog een keer met elkaar besproken waarna dit wordt voorgelegd aan het college van B&W en vervolgens de gemeenteraad.

Vraag over het vervolg:

- Het wordt vervolgens interessant hoe de gemeenteraad omgaat met een gezamenlijk voorgedragen planontwikkeling? Accepteert men dit? En hoe gaat men dan om met de eigen politieke belangen als die daar niet inpassen?

10.2. Hart van de Baarzen

De uitgangssituatie

In 2017 heeft Lidl te kennen gegeven de supermarkt te willen vergroten, bij voorkeur door nieuwbouw op de locatie van de leegstaande school De Baarzen. De gemeente heeft daar welwillend op gereageerd, het is alleen niet duidelijk of en door wie er een besluit is genomen dan wel een toezegging daarover is gedaan. De informatie aan de raad m.b.t. het Didam-arrest (zie verder in dit stuk) geeft aan dat er nog geen formeel besluit is genomen.

Het bureau Houtman+Sander is gevraagd een stedenbouwkundige studie te verrichten naar de mogelijkheden. Deze studie richtte zich niet alleen op de grond onder de Baarzenschool, maar op het gehele gebied Hart van de Baarzen. De studie heeft eind 2017 een resultaat opgeleverd, maar dit is direct in een la verdwenen. Houtman+Sander is niet meer betrokken.

Daarop is de gemeente in eigen beheer (open vraag: wie doet dat, wie is verantwoordelijk voor de stedenbouwkundige vormgeving?) een aantal varianten gaan uitwerken, die in een aantal participatiebijeenkomsten voorgelegd zijn aan omwonenden en belanghebbenden.

Het participatietraject

Omwonenden waren niet blij met de omvang van de supermarkt, de mogelijke gevolgen voor de verkeerssituatie, de architectonische vormgeving, het verlies aan groen. Zij waren wel blij met de bouw van woningen en de uitbreiding van de school. Maar de algemeen gevoelde indruk is dat de belangrijkste besluiten over het

herplaatsen van de supermarkt al genomen waren, en omwonenden het nakijken hadden. Het voorstel dat als uitkomst van het ‘participatie-traject’ naar de raad is gestuurd wordt door inwoners dan ook niet ondersteund.

De rol van de gemeente als initiatiefnemer

De gemeente moet als initiatiefnemer voorafgaand aan een participatieproces de beleidsuitgangspunten goed op een rij hebben.

1. Zo is deze supermarkt veel groter dan het vigerend beleid m.b.t. detailhandel toestaat, maar daarop aangesproken gaf de gemeente aan dat herijking van het beleid “nu geen prioriteit heeft”. De vraag is dus: wanneer wel? Als het beleid niet aangepast wordt, kan/mag de supermarkt niet vergroot worden!
2. In een intern ambtelijk overleg (verkregen via WOB) was al vastgelegd dat de bestaande eigendomsgrenzen van het gebied niet beperkend hoeven te zijn voor de invulling. Desondanks worden de sociale huurwoningen die nu voorzien zijn in het plan door Charlotte van Beuningen (CvB) ontwikkeld op hun eigen grondpositie, zonder een zorgvuldige stedenbouwkundige afweging. Het gevolg daarvan is dat de 45 woningen (taakstellende hoeveelheid) in een blok van 5 lagen gebouwd moeten worden, en dat is ca 4m hoger dan het bestemmingsplan toestaat. De gemeente geeft -niet onderbouwd- aan daarvoor vrijstelling te kunnen verlenen, maar een situatie als deze valt niet onder de ‘kruimelgevallenregeling”. Vertraging als gevolg van bezwaren door omwonenden lijkt daarom onvermijdelijk.
3. Het Didam-arrest, dat bepaalt dat een gemeente geen grond onderhands mag verkopen, kan problemen op gaan leveren. De gemeente kan bij de grondverkoop namelijk aanvullende eisen stellen, en op dit moment overweegt de wethouder om eisen zo op te laten stellen dat alleen Lidl voor aankoop in aanmerking kan komen. De eis dat na verkoop van de grond de bestaande supermarkt omgevormd wordt tot woningen kan namelijk alleen door Lidl ingevuld worden omdat Lidl eigenaar is van de bestaande supermarkt. Bekend is dat ook Aldi op zoek is naar een locatie in de gemeente Vught, dus dan blijft de vraag of het besproken voorstel van de gemeente de grondopbrengst optimaal is. En de bijkomende vraag is of de gemeente door deze gedachte wel handelt in overeenstemming met de inhoud van het Didam-arrest.

De positie van de gemeenteraad

De gemeenteraad heeft de uitkomst van de participatie in de vorm van een gebiedsvisie goedgekeurd, ondanks dat verschillende insprekers in de commissie hun bedenkingen hadden geuit over de plannen en het gelopen traject tot op dat moment. In een motie werden wel enkele aanvullende voorwaarden gesteld om:

- omwonenden tijdig te informeren, en hen te betrekken bij de plannen,
- hen mee te nemen in de participatie voor alle onderdelen van het plan, dus ook voor de supermarkt en de openbare inrichting van het gebied,
- een beeldkwaliteitsplan op te stellen voor de supermarkt.

Aan deze voorwaarden is tot op heden geen invulling gegeven. Andere voorwaarden van de gemeenteraad hadden betrekking op de verschijningsvorm van de Lidl-supermarkt, maar door het Didam-arrest is de komst van Lidl in deze fase niet zeker.

De voortijdige keuze van een onrijpe gebiedsvisie door de gemeenteraad legt het proces van planontwikkeling de facto stil: ambtenaren verschuilen zich achter dat besluit en staan niet meer open voor inbreng van derden omdat dat in strijd zou zijn daarmee. Tegelijkertijd wordt door de gemeente zelf een invulling gegeven die evenzeer daarmee in strijd is, en kritiek door omwonenden daarop wordt als niet relevant terzijde gelegd omdat de plannen nog niet definitief zijn.

Gesteld wordt dat er geen afspraken zijn gemaakt met de Lidl. Toch wordt vastgehouden aan een verplaatsing en vergroting van een buurtsupermarkt naar een full size supermarkt naar maxi 2000 m2, in strijd met het vastgestelde gemeentelijke detailhandelsbeleid, en zonder de gevolgen daarvan voor verkeer en parkeren vooraf te onderzoeken. Daarmee wordt de reactie van omwonenden niet serieus genomen. Temeer daar die wel ruimte willen bieden voor een verdere ontwikkeling van de buurtsupermarkt op de huidige locatie.

Norm 40-20-20-20%, wat zijn de grenzen? De gemeente lijkt star in de toepassing van de woonvisie op de diverse projecten. Dit project is op dit deel wellicht te koppelen aan de ontwikkeling aan de Laagstraat, waar een ontwikkelaar zich uitsluitend wil richten op het hogere segment. (0-20-20-20). Het overblijvend deel zou in de Baarzen gebouwd kunnen worden (40-0-0-0), waarbij een grotere rol voor CvB niet denkbeeldig is.

Bijkomend voordeel is dat de rol van CvB het mogelijk maakt om exclusief voor Vught te bouwen, omdat voor toewijzing van woningen van CvB hun wachtlijst kan worden gehanteerd. CvB leek in overleg daar niet afwijzend tegenover te staan.

<u>Leerpunten Hart van de Baarzen</u>

- Een plan waarvan nut en noodzaak niet onderbouwd kunnen worden moet je er niet willen doordrukken. Dat levert onbegrip en hakken in het zand op. Wat zou sneller tot goede oplossingen leiden?
- Kom als gemeente in gezamenlijk overleg met alle betrokkenen tot een integrale visie. Een visie is een richting en dus geen uitgewerkt plan.
- Neem als gemeente niet meteen het voortouw en de regie waardoor onbedoeld tegenstellingen ontstaan. Faciliteer een open planproces met alle betrokken en richt een goed planteam in. Nu is al veel tijd verloren gegaan en de kans groot op vertragende planprocedure gelet op de onnodig ontstane weerstand bij omwonenden.
- Neem vragen en opmerkingen serieus. Leg uit waar de gemaakte keuzes op gebaseerd zijn. Begin met het benoemen en feitelijk onderbouwen van de behoeften in de gemeente die geleid hebben tot de visie.

Wanneer deze visie vertaald wordt naar de ontwikkeling HartvandeBaarzen resulteert dat in een behoefte, waarin we willen voorzien in:

- Woningen voor bepaalde doelgroepen: Voor wie en in welke verhouding, en waarop de keuzes zijn gebaseerd?
- Een educatieve voorziening en opvang voor jonge kinderen: Welke service niveau en voor welke doelgroep kinderen?
- Een mogelijkheid tot binnen sporten: Waar is echt behoefte aan binnen de gemeente?
- Een supermarkt voorziening in de wijk: Wat is het verzorgingsgebied en welke voorzieningenniveau en grootte hoort daar dan bij?
- Horeca/ontmoetings voorzieningen (bijvoorbeeld Restaria en Rode Rik): Welke ontmoetingsplekken wil je in de wijk voor inwoners?

Een ontwikkeling die de buurt mooier en levendiger maakt en een bijdrage levert aan een mooi en gezond Vught. Vervolgens is de vraagstelling aan de betrokkenen:

- Hoe komen we nu op een goede manier verder? Breng afvaardigingen van alle betrokken daartoe samen en bespreek het vervolgproces
- Om de huidige tegenstellingen te overbruggen: vraag een onafhankelijk bureau een inhoudelijke oordeel te geven over de punten waar gemeente en omwonenden het niet over eens zijn om zo een nieuwe start te kunnen maken.
- Ontwikkel vervolgens samen een integraal ruimtelijk plan.

Bovenal vermijd dicteren en beperk de rol van de initiatiefnemer niet tot informeren: dit is niet hetzelfde als participeren. Het komt aanmatigend over om dit participeren te noemen. Inwoners zijn goed opgeleid, zijn betrokken en hebben een duidelijke mening over hoe het ook zou kunnen. De tijd van mogen meedenken over alleen de beplantingen ligt echt achter ons.

10.3. Kampdijklaan

Vanuit het oogpunt van participatie is de Kampdijklaan in Vught een mooi voorbeeld van hoe inwoners een actieve rol spelen in projecten met thema’s als verkeer, ruimtelijke ordening en leefbaarheid. De Kampdijklaan heeft een lange historie op dit vlak. Onderling worden jaarlijks activiteiten georganiseerd (zomer BBQ, running-diner en nieuwjaarsreceptie), er is een WhatsApp-groep (informeren, recycling spullen en veiligheid in de buurt) en er worden gezamenlijk projecten uitgevoerd. Recent zijn, met subsidie van KANT, twee samenwerkingsprojecten uitgevoerd voor de aanleg van groene daken waarbij juist samenwerking tussen inwoners onderling en biodiversiteit het doel is.

<u>Kampdijklaan 2025</u>

Uit de ‘groene daken’ projecten is een nieuw initiatief voortgekomen onder de noemer ‘Kampdijklaan 2025’ met als doel de straat groener, milieuvriendelijker, energiezuiniger en leefbaarder te maken. Na een gezamenlijke sessie zijn verschillende werkgroepen aan de slag gegaan. Op een drukbezochte zondagmiddag zijn de inwoners, op de tennisclub van het Essent veldje, geïnformeerd. Er was een borrel, muziek, springkussen, ijsjes en een BBQ. Om iedereen een kans te geven zijn ook alle huishoudens geïnformeerd en is de mogelijkheid geboden te reageren en aandachtspunten op te geven via een

enquête. Het merendeel van de inwoners kent deze plannen en heeft enthousiast gereageerd.

Ervaringen met participatie
De samenwerking met de gemeente liep erg ongemakkelijk en dit heeft zelfs het ‘Kampdijklaan 2025’ initiatief gefrustreerd. De werkgroep staat stil. Voldoende reden om naar de kritische momenten te kijken en leerpunten te formuleren.

Beleid snelfietsstraat
Een inloopavond uit 2017, na gepubliceerde oproep in de Vughtse Nieuwsbrief over de snelfietsroute Eindhoven – Den Bosch, vormt het startpunt voor de snelfietsroute. Uit de oproep blijkt niet dat de Kampdijklaan een rol speelt. De Raad is over het resultaat via een Raadsinformatiebrief (maart 2018) geïnformeerd. In deze brief is de Kampdijklaan genoemd, maar vanuit de gemeente(raad) is niet bedacht de inwoners hierover te informeren of hierbij te betrekken. Wel heeft de gemeente met ProRail onderhandeld over de aanleg van een fietstunnel onder de N65 om de snelfietsroute langs het spoor te kunnen aanleggen.

Het probleem dat zich voordoet is dat het ‘gedateerde’ beleid uit begin 2018 onbekend is bij inwoners in de Kampdijklaan omdat ze niet bij de besluitvorming zijn betrokken. In het ‘actuele’ Verkeer-en-Vervoerplan-Vught-2009-2015 staat de Kampdijklaan wel als hoofdfietsroute vermeld. Hier zijn de laanbewoners ook vanuit gegaan. Met als gevolg dat op het moment dat de inwoners met hun planvoorstel met de gemeente om tafel ging het plan direct werd afgewezen omdat de Kampdijklaan een snelfietsstraat moet worden.

Leerpunt: voor actieve participatie en burgerinitiatieven is het belangrijk dat het vigerende beleid actueel, eenduidig en makkelijk vindbaar is. Als bij wijziging of nieuw beleid specifieke straten een andere functie krijgen heeft de gemeente de taak de inwoners tijdig te informeren en hierbij te betrekken.

De gemeente heeft wel nog een overleg georganiseerd met de werkgroep uit de Kampdijklaan over de snelfietsroute. Door de gemeente is hiervoor een notitie opgesteld als toelichting. In het overleg is afgesproken een splitsing te maken tussen de inrichting van een fietsstraat (zoals gepland voor de Kampdijklaan) en de functie snelfietsstraat en deze nader te onderzoeken. Hierover is nog geen terugkoppeling ontvangen. Ook is er geen verslag van het overleg met de gemaakte afspraken gemaakt.

Leerpunt: maak bij elk project een apart dossier van de burgerparticipatie (een participatierapportage) waarin de inwoner zijn inbreng herkent. Deze rapportage staat los van de projectverslagen én worden binnen 1 week na het overleg aangeboden voor commentaar.

Projecten overzicht
Ook bleek dat de gemeente plannen in voorbereiding had om de Kampdijklaan te gaan herinrichten om reden van slechte kwaliteit van het wegdek en riolering. Dit gegeven was ook niet bekend bij de laanbewoners en is ook nergens op de site van de gemeente te vinden. Bij toeval werd dit ontdekt doordat een bedrijf allerlei

onderzoek deed in de straat en met deze informatie kwam. Gevolg, een start van een project met veel wantrouwen in plaats van participatie.

Leerpunt: maak de projectplanning van de gemeente transparant en vermeld het doel, de participatie vorm en een contactpersoon. Informeer alsnog de inwoners voorafgaand aan de voorbereiding met b.v. een nieuwsbrief.

Opknippen in projecten

In de plannen van de buurtbewoners is verder gekeken dan alleen de Kampdijklaan zelf. De aansluiting op de omgeving en aangrenzende problemen en ideeën zijn daarin meegenomen. Tijdens de informatieavond van de gemeente werd echter duidelijk dat enkel en alleen over de inrichting van de laan kan worden gesproken, met als gegeven het wordt een snelfietsstraat. Bijvoorbeeld het kruispunt Kampdijklaan-Postweg is een ‘ander’ project, andere verkeerscirculatie, fietsverbinding en versmallingen worden niet meegenomen. Hierdoor beperkt de inbreng van de laanbewoners zich sterk tot enkele kleine onderdelen in het ontwerp. Het burgerinitiatief, voor verkeer voorzien van compleet plan, en in bezit bij de gemeente, wordt geheel genegeerd.

Deze houding blijft ook tijdens het vervolg overleg met de gemeente spelen op het moment dat door de gemeente nieuw opgerichte klankbordgroep vraagt om te onderzoeken of er nieuwe lantaarnpalen kunnen komen, beter passend bij het verblijfskarakter van de laan, met daarin een stopcontact voor elektrische auto’s.

Leerpunt: voorkom het opknippen in losse projecten die wel een samenhang hebben die inwoners zelf ook herkennen. Werk integraal en gebieds-of buurtgericht in plaats van themagericht. ‘Denken als inwoners’ is essentieel voor vertrouwen en geloofwaardigheid.

Rol klankbordgroep

Voor het project heeft de gemeente een nieuwe klankbordgroep opgericht. Binnen de gestelde kaders loopt dit proces goed. Wel verschuift in de verslaglegging door de gemeente gaandeweg de rol en bevoegdheid die wordt toegekend aan de klankbordgroep van ‘reflectie’ naar ‘besluiten nemen’.

Mocht de klankbordgroep over een onderwerp geen consensus bereiken is het aan de gemeente hierin een verantwoorde keuze te maken.

Leerpunt: houd het doel van burgerparticipatie zuiver en maak een participatierapportage en leg vast hoe keuzes tot stand zijn gekomen

Gemeente en inwonersinitiatief

Inwonersinitiatieven kunnen een krachtig middel zijn om projecten efficiënter (minder bezwaren) te laten verlopen én beter te laten aansluiten bij de ideeën van inwoners. Er is vaak veel lokale kennis en inzicht die door inwoners kan worden ingebracht, maar integrale aanpak qua thema’s vraagt, van de projecten zoals de gemeente deze uitvoert.

Leerpunt: ontwikkel een specifiek beleid voor (kleinschalige) inwonersinitiatieven in de buurt alvorens als gemeente thematisch beleid vast te leggen. Het concept Mobiliteitsvisie biedt hiervoor een goed voorbeeld. De gemeente heeft een visie op

verkeer vastgelegd. Ook is een inventarisatie van probleem- en aandachtspunten geweest (dit is overigens geen participatie), beide komen bij elkaar in plan met een overzicht van projecten zonder deze projecten al precies in te vullen.

10.4. Wolfskamerweg

De bouw van 58 appartementen aan de Wolfskamerweg 20-22 is voorbereid en besloten in een uiterst kort tijdsbestek:

- 5-5-2021 tervisielegging voorontwerp bestemmingsplan
- 16-12-2021 tervisielegging ontwerpbestemmingsplan
- 31-03-2022 goedkeuring bestemmingsplan in de gemeenteraad

Tegen het plan wordt één bezwaar ingediend door Snijders Advocaten namens een omwonende. In het bezwaar wordt het gebrek aan participatie en transparantie duidelijk uiteengezet. Daarnaast wijst Snijders Advocaten ook op een veelheid aan procedurele fouten.

Terwijl er in de raad geklaagd wordt over het gebrek aan participatie, en over slechte informatie aan de omwonenden, schrijft D66 op haar site:

“Als de gemeente nu zou starten met dit plan zou er een participatietraject met omwonenden en stakeholders de eerste stap zijn geweest. Maar dat was nog niet de gewoonte toen dit plan werd voorbereid in 2019. Desondanks vindt D66 dat er de afgelopen maanden voldoende is gedaan om de omgeving te betrekken en te informeren. Er is slechts één bezwaarmaker tegen het plan. De ontwikkelaar is in gesprek gegaan met de bezwaarmaker en naar aanleiding hiervan zijn er aanpassingen aan het bouwplan gedaan.”

De aanpassingen als gevolg van de klachten zijn uiterst beperkt. Er zouden balkons zijn verwijderd aan de zijde van de woning van de bezwaarmaker, maar die balkons hebben zij nooit op tekeningen gezien. Het participatietraject was naar mening van bezwaarmakers een wassen neus, omdat de plannen al volledig waren uitgewerkt toe ze voorgelegd werden. Zij hebben daarom besloten in beroep te gaan bij de Raad van State, het beroepschrift is inmiddels afgerond.

Dat de ontwikkeling al plaatsgevonden zou hebben in 2019 zegt voldoende over de transparantie binnen de gemeente, zelfs in Het Klaverblad is er niets over te vinden.

Het is niet duidelijk of de woningen binnen de door de gemeente opgelegde prijsstelling compleet worden opgeleverd conform de eisen uit het bouwbesluit, dus met o.a. parkeerplaats, keuken en badkamer. Als dit niet het geval is zullen de woningen niet aan de prijsstelling kunnen voldoen. Dit laatste gegeven zet de haalbaarheid van dit project onder druk, omdat de bouwprijzen blijven stijgen.

Wat stellen wij dus vast: Wolfskamerweg:

- *participatie heeft niet of onvoldoende plaatsgevonden*
- *argument: het plan komt uit een tijd dat dit nog niet in die mate gangbaar was*

- *‘betrokkenen’ bestaat uit 1 persoon, is dit het gevolg van tevredenheid bij alle anderen of gebrekkige publiciteit?*
- *beroep in de maak, vertraging onvermijdelijk wat de haalbaarheid van het project onder druk zet*
- *qua participatie een gemiste kans.*

10.5. Mobiliteitsvisie

De mobiliteitsvisie 2035, gebaseerd op een “droom-scenario”, is afgerond en is het resultaat van een aantal participatie-weken. B&W heeft er mee ingestemd en tot 16 september kon een zienswijze worden ingestuurd en op 1 december wordt deze behandeld in de gemeenteraad. Het proces en de inhoud is te volgen op de site WijinVught.nl. De mobiliteitsvisie is ontwikkeld door een ingehuurd extern adviesbureau met een beperkte ambtelijke ondersteuning. Het proces was volledig uitgeschreven en de planning daarvan is strikt gevolgd.

Kritiek is dat het aantal voorgelegde scenario’s niet specifiek is voor Vught en van toepassing kunnen zijn voor elke gemeente in Nederland. Ze beschrijven eerder algemene maatschappelijke ontwikkelingen en gaan te weinig in op specifieke zaken die in Vught spelen. De inbreng van participanten, hier ‘mobiliteitsmakers’ genoemd, kwamen aanvankelijk niet terug in de scenario's, slechts het uitbrengen van hun stem op de gestelde vragen gaf een gevoel van inspraak. In de uiteindelijke mobiliteitsvisie zijn wel min of meer concrete maatregelen en beleidsvoorstellen opgenomen.

In beginsel is elke inwoner bij herhaling uitgenodigd om deel te nemen aan het opstellen van de nieuwe visie. Sommige inwoners nemen deel om een concreet probleem waar ze mee zitten aan de orde te stellen anderen willen het hebben over het verkeer en de ontsluiting in heel Vught. Dat maakt dit participatieproces complex. Gaandeweg kwam er meer aandacht voor specifieke vraagstukken, werd daar door de deskundigen op ingegaan, nam de betrokkenheid van de wethouder toe en kan tot slot in 1 op 1 gesprekken een concreet probleem nader worden besproken. Maar er blijven vragen of de grote lijnen van de gedroomde visie wel realistisch zijn voor het beleid in Vught.

Op terugkerende vragen in de sessies om bepaalde zaken aan de orde te stellen werd terughoudend gereageerd, zoals:

- Het aanleveren van data over de ontwikkeling van het verkeer in Vught voor alle vervoerswijzen
- Welke sturingsmogelijkheden de gemeente heeft.
- De gevolgen van de N65 voor de verkeersontwikkeling in Vught
- De ligging van de snelfietsroutes
- De vormgeving van rotondes

De meeste deelnemers zijn tevreden met de mogelijkheid betrokken te worden maar er zijn nog veel vragen en opmerkingen over de voorgestelde maatregelen. Deelnemers konden prioriteiten toekennen aan de voorgelegde voorstellen.

Het blijkt moeilijk voor inwoners, die juist sterk vanuit hun dagelijkse ervaring vooral praktische zaken inbrengen, om zich gehoord te voelen en daarom haakt men vaak af in het proces. Of de één-op-één sessies daarvoor een oplossing zijn moet nog blijken.

Op de inbreng van deskundige inwoners wordt vrijwel niet ingegaan en hun praktische vragen en opmerkingen worden nog teveel als lastig ervaren. De focus vooraf op duurzaamheid, die op zich wordt gedeeld, belemmert om een grondig inzicht te krijgen in de ontwikkelingen die plaatsvinden in Vught en de mogelijkheden daarin te sturen. Tussen droom en daad staan concrete problemen die nog onvoldoende worden onderkend.

Bevindingen ten aanzien van het proces voor een nieuwe Mobiliteitsvisie:

- Start met een analytische evaluatie van het eerder vastgestelde verkeers- en vervoersplan. Wat is gelukt en wat niet en waarom? Deel dat vooraf met elkaar.
- Ondanks professionele externe ondersteuning is de participatie niet gelukt omdat data over de verkeersontwikkeling in Vught ontbraken, waardoor een serieuze inhoudelijke discussie niet kon plaatsvinden.
- De scope met qua niveau te simpele wens-scenario's, leiden aanvankelijk tot zeer algemene en weinig zeggende conclusies. Daardoor haakten deelnemers af.
- Gelukkig zijn later in het proces wel concrete maatregelen voorgesteld maar vinden die nog vaak geen basis in een grondige analyse vooraf. Echter hoe de voorkeur voor meer groen, fietsen en wandelen en minder auto-gebruik zich verhoudt met feitelijke ontwikkelingen is niet duidelijk geworden.
- Het is een probleem om in een sessie te praten en over de gewenste ontwikkeling in heel de gemeente/regio, wat voor velen te abstract is, en over een concreet probleem in een straat of buurt wat aan de orde wordt gesteld. Het is beter om daar een onderscheid te maken tussen de schaalniveaus.
- Het initiatief voor een-op-een gesprekken is prima en moet misschien blijven. Vraag is waar dat toe gaat leiden.

10.6. Hotel Van der Valk

Van der Valk heeft een participatieplan ingediend dat door de raad is aanvaard. inwoners hebben ingesproken in de commissievergadering.

De eerste sessie verliep naar tevredenheid van participanten. Er lag geen plan voor, maar aan de hand van verschillende thema’s kon aangegeven worden wat voor participanten van belang was.

De tweede participatiebijeenkomst gaf ingehuurde en eigen adviseurs van Van der Valk (stedenbouwkundige, architect, hotelmanagement) de ruimte om hun visie op de opgave te delen met participanten. Daarbij viel op dat de stedenbouwkundige en de architect vooral spreken over de verschijningsvorm van het hotel, de grootte en de hoogte, maar over het programma dat daarin gerealiseerd moet worden bleven zij vaag. Het hotelmanagement gaf aan dat alle opties open lagen, waarbij ook de

functies waartegen omwonenden in het verleden ageerden (zoals bijvoorbeeld het casino) nog niet van tafel zijn.

Het proces verliep aanvankelijk constructief, waarbij het opmerkelijk is dat de afvaardiging van de gemeente (ambtenaren, raadsleden, wethouder) groot is. Wij hopen dat de gemeente lering trekt uit dit proces.

Het bestuur van de Vereniging Heunzicht heeft weinig vertrouwen in het participatieproces. Om die reden is een eigen stedenbouwkundige aangetrokken.

Op de volgende trends en ontwikkelingen wil Van der Valk inspelen:

- Duurzaamheid
- Vitaliteit
- Krapte op de woningmarkt
- Hotels als totaalconcept
- Veranderende arbeidsmarkt

Deze 5 punten zijn genoemd door het management.

Op het moment dat een betrokkene een vraag stelde over het casino, viel de gespreksleider (NN, naam is bij VughtParticipeert bekend) uit zijn rol. De betrokkene vroeg of er nog sprake was van een casino. Het antwoord was ja, waarop inwoner zei: Wees daar dan ook open over.

Vervolgens verdedigde de gespreksleider de ondernemer Van der Valk. Een gespreksleider neemt geen deel aan de het gesprek, noch aan een discussie. Van der Valk kan zelf zijn ondernemerschap uitstekend verdedigen.

Zetten we het casino af tegen de maatschappelijke en hotel specifieke trends en ambities van Van der Valk, dan past een casino niet binnen deze ambities.

- Casino en duurzaamheid?
- Casino en vitaliteit?
- Casino en krapte op de woningmarkt?
- Casino en veranderende arbeidsmarkt?
- Casino en hotels als totaalconcept?

(Dit laatste punt betrof schaalvergroting, ontmoetingsplek, ook zakelijk en recreatie in hotels zoals bijv. een bioscoop).

Aan deze trends en ambities voldoet een casino niet. Ook valt geld verdienen aan gokken niet onder maatschappelijk verantwoord ondernemen en dat valt ook onder het ondernemerschap van Van der Valk.

Ook kun je je de vraag stellen of een bioscoop wel zo nodig is gezien de ontwikkelingen inzake De Speeldoos.

De vergadering van 13 september is werkelijk tumultueus te noemen. Van der Valk kwam via zijn architect op de proppen met een oud plan: namelijk het plan dat van tafel gehaald zou zijn, maar nu weer als plan werd gepresenteerd.

Woede in de zaal, verwarring, mensen kregen geen idee waar het heen zou gaan. Ook onduidelijkheid over die ‘gematigde’ uitbreiding: Gaat het over een gematigde

uitbreiding van het hotel of is Van der Valk bezig met het ontwikkelen van een woonwijk, inclusief bioscoop en casino en 250 woningen?

De les die we leren is:

- In het raadsbesluit en coalitieakkoord is het taalgebruik zodanig vaag (b.v. ‘gematigde’) dat de tekst Van der Valk feitelijk carte blanche geeft om de plek te ontwikkelen.
- Verder heeft de gemeenteraad verzuimd om kaders te stellen, wat nu tot gevolg heeft dat Van der Valk de vrije hand heeft gekregen en zich ook zo gedraagt.
- Dit proces verloopt nu niet goed, omdat een oud plan weer op tafel ligt, terwijl beloofd is met een schone lei te beginnen.
- Conclusie: de gemeenteraad van Vught moet alsnog kaders stellen en die mogelijkheid is overigens ook opgenomen in het raadsbesluit.

Wat stellen wij dus vast: Hotel van der Valk:

- Tijdens het participatieproces neemt de gespreksleider niet deel aan de discussie, gesprek.
- Geef volledige openheid van de plannen, wees transparant.
- Kom zelf ook je goede uitgangspunten en ambities na. Laat het niet bij woorden.

10.7. Omlegging riolering Loonsebaan vanwege fietstunnel

Deze participatie was een verrassing voor de inwoners, zij hadden geen inzicht op aanstaande projecten. Er waren geen details vooraf aan de betrokkenen gezonden, die echter bij navraag wel ter beschikking werden gesteld

Vanwege de te realiseren fietstunnel in de Loonsebaan, zal het riool naar de Reutse plas moeten worden omgelegd. Het bleek dat de betreffende straten (Wilhelminalaan, Victorialaan, Loonsebaan en Isabellastraat) een andere inrichting kunnen krijgen, begin volgend jaar na het omleggen van het riool, behalve de Loonsebaan. Omdat de hele avond nagenoeg alleen gepraat werd over parkeerplaatsen(!) (door de inwoners), bleven andere facetten van een herinrichting onaangeroerd.

Ook bleek de ruimte voor het inbrengen van ideeën zeer beperkt.

Uitwerkingen zouden nooit mogen verschijnen als de voorgaande stappen, beleidsontwikkeling en stedenbouw, goed verlopen waren.

Deze observatie geeft dat aan dat participatie vooral in de planfase tot resultaat kan leiden, in de uitwerking van plannen krijgen we vooral het gevoel dat we te laat zijn omdat relevante beslissingen al lang genomen zijn.

Deze participatie kwam dus ruimschoots te laat. Ook hadden de inwoners in een veel vroeger stadium betrokken moeten worden.

10.8. Theater de Speeldoos

De toekomst, financiering, renovatie en inrichting van de Theater de Speeldoos zijn al jaren onderwerp van gesprek, discussie en meningsverschillen. Een neutrale interim-manager beëindigde zijn opdracht met een striemende en uitgebreide samenvatting waarin vooral de rol van de gemeente werd bekritiseerd. Inmiddels is een nieuw bestuur aangetreden en lijkt er een minder moeizame dialoog te zijn ontstaan.

Plannen voor de renovatie van de Speeldoos op de huidige locatie zijn verworpen op basis van een niet sluitende business case. Op dit moment wordt een alternatief onderzocht op het terrein van het bedrijf Venvulas. Deze locatie is veel kleiner en zal waarschijnlijk het opkopen en slopen van enkele woningen in de Vlietstraat met zich mee brengen.

Inmiddels is hiervoor een participatie gestart waarbij verschillende omwonenden hun ideeën over de globale randvoorwaarden kunnen laten te horen. Daarbij is een constructieve en open participatie in het vooruitzicht gesteld. VughtParticipeert heeft de eerdere rapporten opgevraagd.

Wat stellen wij dus vast: Theater de Speeldoos:

- de cultuurnota 2020-2023 waarop de positie van de Speeldoos gebaseerd zou moeten zijn is inmiddels achterhaald
- de optie voor renovatie/nieuwbouw is verworpen op basis van financiële overwegingen
- de optie op het terrein van Venvulas is nog niet uitgebreid onderzocht waarbij de beschikbare ruimte en de afhankelijkheid van de vrijwillige verkoop van te slopen woningen reden tot zorg zijn.